

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetli tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, I. em. a kéziratok, hirdetések és előfizetések kiadandók. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

A székely érdekek barátjaihoz!

A vármegye érdeklődő közönsége tudja már, hogy folyó évi augusztus 24-én Székelyudvarhelyre össze fognak gyülekezni az összes székely társaságok és az erdélyi magyar ujságírók küldöttei. Nagy és fontos gyűlésre gyűlnek össze, mely az egész ország figyelmét és érdeklődését ide fogja irányozni a mi eldugott vidékünkre. Nemes és messze ható célok sugárzása fogja körülvenni azt a gyűlést, mely a székelység elhanyagolt, félbehagyott és elfelejtett állapotaira lesz hivatva derűt hozni. És Erdély magyarságának szervező munkája lesz az a gyűlés melyben a székely szellem jóra való készségeinek, öserejének, nemes képességeinek fel kell tűnnie.

Ünnep lesz tehát, melyen e vármegye közönségének is igaz áhitattal, lelkesült buzgósággal részt kell vennie. De nemcsak részt kell vennie, hanem mivel a mi helyünkön lesz az ünnep, azért annak oltárát is nekünk kell diszitenünk; nekünk kell azt a jóért fáradozó, gondos, szorgos munkával leginkább körülállanunk.

Hogy ez a munka és az a disztis meglegyen, azért határozta el, a székelyudvarhelyi „Székely Társaság”, hogy a nagygyűlés napjára kiállítást rendez s úgy mutatja be a vármegyét az idejövő vendégeknek. Van bámulatos háziiparunk, van meggyerő ipari fejlettségünk, van népünknek sok nemes szokása, megragadó hajlamai, csodálatra méltó sok képessége. Ezt mind bemutathatjuk ipari, háziipari, mezőgazdasági és a kézműves termékekben; bemutathatjuk továbbá néprajzi érdekességekben, a népszokásokat és népszellemet feltűntető tárgyakban, játékszerekben, foglalkozási eszközökben, képekben, népdalokban.

Van sok gyönyörű tájunk, kiaknázatlan ásványaink, ki nem apadó ásványvizeink, melyek mind emelhetnék itt az idegen forgalmat, de most mind ismeretlenség burkolja körül. Be kell hát mutatnunk ezeket is, hogy hírét vigyük messze más tájakra. Aztán van multunknak is sok érdekes ereklýje, a népszellem fejlődésének sok történeti emléke, mit ha előtárunk, ma-

gunkat is kegyeletre szoktatjuk általa. És van iparművészetünk is, mely itt nálunk otthonra, fejlődésre talált; s távol a művészklikkek érdekszférájától, csöndes, elvonult ihletettségben a művészet ereje is kibontotta itt a szárnyát, invenciákat, új és megragadó színeket szedhetett a mi tájainkon. Hát ez mind-mind bemutatni való.

Eszerint egy változatos, tartalmas kiállítás rendezéséről van szó, hogy feltűntessük érdemességünket s ez uton vonjuk magunkra a hathatós figyelmet. Mert hiába működik a népszellem, hiába fejt ki legjobb erőit az ipari tevékenység, ha nagy elszigeteltségünk és nagy ismeretlenségünk miatt nem résztülhet a munkánk felkarolásba és forgalomba. Aki hát a székely érdekek igaz barátja s aki a maga előremenetelért is működni akar, annak a tervezett kiállításon részt kell vennie vagy lelkesen buzditania kell mást a részvételre.

Udvarhelymegye egész közönségét, a faluk lakosságának önzetlen vezetőit, a város igyekvő iparosait és általában minden jóakaratu érdeklődőt ezennel felhívunk tehát, hogy a „Székelyudvarhelyi Székely Társaság” kiállításának ügyét karolja fel, buzditó szóval s buzditó példával mindenütt propagálja. Minden jó szó, minden jó példa áldásként fog visszahullani a mi elhanyagolt közállapotainkra és életviszonyainkra.

Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy a kiállítás folyó év augusztus 24-én reggel 8 órakor fog ünnepélyesen megnyitódni. Ezt megelőzőleg azonban legkésőbb augusztus 15-ig be kell szolgáltatni a kiállításra szánt tárgyakat, hogy azok elrendezésére kellő idő legyen. A tárgyak beszolgáltatása végett, Székelyudvarhelyt a vármegyházánál kell jelentkezni, hol az átvételről Kamocsay Mihály, főlevéltárnok és megyegazda gondoskodik. Postai beküldés esetén szintén Kamocsay Mihály megyegazda, vármegyei főlevéltárnok nevére, Székelyudvarhelyre kell címezni a küldeményeket. A beküldés, vagy beszállítás költségeit — felszámítás esetén — a Székely Társaság meg fogja téríteni a kiállítás befejeztékor. Egyéb tájékoztatás megadása végett az érdeklődők forduljanak akár a Székely Társaság elnökségéhez, akár Solymossy Endre ref. kol-

legiumi tanárhoz, mint a kiállítást előkészítő bizottság elnökéhez.

Fel, fel a lelkes munkára; erőnk javából, buzgóságunk legigazabb fellobbanásából készítsünk diszt az augusztus 24-iki székely ünnep oltárára!

Székelyudvarhely, 1908. évi július hó 27-én.

A „Székely Társaság” kiállítását
Előkészítő Bizottsága.

A középbirtokosság védelme.

Háromszékvármegye törvényhatósági bizottsága f. év július hó 17-én tartott ülésében többek között Beldi Pál vm. főjegyző által a középbirtokos osztály védelme tárgyában beadott nagyjelentőségű indítványt tárgyalván, azt egész terjedelmében a vármegye főjegyzője által szerkesztett felirattal együtt egyhangú lelkesedéssel elfogadta és határozattá emelte.

Az indítvány és a felirat a következő:

Indítvány.

Mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy tekintettel arra, hogy mivel már évek hosszú sora óta úgy a törvényhozás, mint közéletünk vezető férfiamak és irányítóinak legnagyobb része a pusztulásnak indult középbirtokos osztály érdekeit nem védte meg oly mértékben, miként azt a nemzet gerince, a középbirtokos elem létevére föltétlenül megkívánta; a törvényhatóság a középbirtokos osztály hathatós védelme, érdekeinek kellő istárolása tárgyában felir az országgyűlés mindkét házához, a m. kir. kormányhoz, a földmívelésügyi, pénz- és kereskedelemügyi miniszterekhez és ezen eszme támogatásának érdekében megkeresi az összes társfőrendelőköröket és országgyűlési képviselőket.

Sepsiszentgyörgy, 1908. július 14.

Beldi Pál,

vármegyei főjegyző.

Milyen Tisztelettel Képviseletűk!

Szilárd hitünk és megdönthetetlen meggyőződésünk, hogy a történelem igazsagai a jövő életnek legbiztosabb útmutatói. A mult eseményeiben találjuk meg legkönnyebben az irányt a jövőre és a közérdeknek akkor is nagy szolgálatot teszünk, ha a mult eseményeiből tanulságot merítve, a jövő fejlődésének helyes irányára rámutatunk.

A művelt nemzetek története azon kétségbevonhatatlan igazságot tárta

elénk, hogy a nemzetfenntartó elem mindenütt a középosztály. Azon nemzeteknél, a melyeknél erős középosztály van, a létfenntartás szilárd alapon nyugszik és a jövő fejlődése biztosítva van, de a hol a középosztály gyengül és satnyul, ott a nemzet ereje vesz és ha a nemzet gerince és ereje a középosztály tönkrement, akkor már az egész nemzet elpusztult.

Magyarország kereső népességének túlnyomó többsége földmíveléssel foglalkozik és ezen élethivatást birtokok között találjuk hazánkban középosztályunknak értelmiség, vagyoni és szellemi függetlenség tekintetéből legjelemben részt. A középbirtokos elem nálunk a történelem tanúsága szerint fényes hivatást töltött be, az állami élet vezetésében nemcsak döntő, hanem többnyire vezető szerepet játszott és ha a haza veszélyben volt, mindig az első között harcolt. Független volt mindig, ezért tudott a hazának szolgálatakat tenni és e szerencsés helyzetét nemes tulajdonain kívül első sorban annak köszönhetette, hogy vagyoniilag másra nem szorult.

Ma a helyzet sajnos megváltozott. A hajdan virágzó, fényes multu középosztályunk a modern korban kifejlődött óriási versenyben az előre haladásban nem tudott lépést tartani a sokkal előnyösebb viszonyok között levő többi társadalombeliekkel és más foglalkozásuakkal. Különösen észlelhető volt a középbirtokos osztálynál a versenyképességnek csökkenése és ebből kifolyólag az abszolút és relatív hátramaradás egyaránt a mult század utolsó évtizedében. Ezen idő óta az állandóság jellegével beköszöntött rossz termésviszonyok a mezőgazdákat érzékenyen érintették és ezek között a középbirtokost sujtották leginkább, mert vele a szerencse a legmostohabban bánt el. Őt olyan csapások is meglatogatták, a melyek a többi földmívelőket vagy kikerülték, vagy csak alig érintették; ezek a munkás és a cselédhiányok. Minden kétséget kizárólag a kisbirtokos és a földmívelő paraszt, kik birtokukat nagyobbára saját maguk művelik, az említett hiányt inkább csak hallomásból ismerik; a latifundumoknak boldog tulajdonosai pedig nagy vagyonokkal rendelkezvén, minden hiányon, így a munkás- és cseléd mizerián is könnyebben tud teszik magokat, mint az összehasonlíthatatlanul csekélyebb vagyonu középbirtokos.

A legfájdalmasabb pedig az a körülmény, hogy a középbirtokos osztály létezéséről, érdekeinek felkarolásáról mindenki megfeledkezett. — Mintha ez az elem a hazának mos-

toha gyermeke volna! Ugy törvényhozásunk — bár a jelen képviselőházban a középbirtokos osztály elég kedvező számarányban van képviselve — mint utóbbi kormányaink, közéletünk vezető és irányadó tényezői már évek hosszú sora óta társadalmunknak csaknem minden csoportját alyai gondoskodásuk tárgyává tették, csupán a középbirtokos elem érdekeit hagyták figyelmen kívül. A kis ember és kis existencia védelme divattá lőn, az ipari és mezőgazdasági munkások védelme nagy jelentőségű törvényekkel biztosítva van, a hitbizományok és a holt kéz tulajdona még mindig fenn áll, bár fontos és közismert szociális érdekek ezeknek megszüntetése mellett érvelnek. Ezzel szemben a középbirtokos elem úgy a törvényhozás, mint a magas kormányok részéről támogatásban, istápolásban nem részesült!

Düledeznek a régi udvarházak, repedeznek és omladoznak a nemesi kuriák, sok helyen a szél sivit be a rozoga ajtón, ablakon és akárhány dícső elődnek vagyona, birtoka a gyámoltalan utód kezében roncsosá lett! Ha ez így halad tovább, akkor nem messze lesz az az idő, a mikor már csak a szép múlt és a volt középbirtokos osztály történeti emlékein merenghetünk.

Nem! ez így nem mehet tovább! meg kell menteni, a ki még megmenthető, mert ezzel a hazát mentjük meg. Ne feledkezzünk meg azon kötelezettségekről, a melyekkel a jövő nemzedéknek tartozunk és ne kövessünk el olyan bűnököt, a melyekért utódjaink átkokat szórhatnak ránk!

A végrehajtási novella.

Dr Nagy György beszéde a képviselőházi hó 2-iki ülésén.

Áttérek t. ház, az ingatlan végrehajtásra. Mindenekelőtt ki kell jelenítenem, hogy azt az egész rendszert, a mely e tekintetben a végrehajtási törvényben le van fektetve és a melyet kénytelen-kelletlen a novella is átvett, helyesnek egyáltalában nem tartom.

Évek óta foglalkozom e kérdéssel, és már többször mondtam, hogy én az ingatlan árveréseknél mindig a fedezeti elvnek voltam a híve, kapcsolatban az átvételi elvvel... Mert a fedezeti elv szerint az olyan hitelező, akinek semmi érdeke nem lehet az árverés megtartásában, a ki a befolyó összegből a maga jogos követelését úgy sem elégítheti ki nem hozható abba a helyzetbe, hogy bosszúságból vagy akár kárörömből, vagy irigységből, vagy más melléktételekből adósát teljesen tönkreteltesse.

A fedezeti elv szerint, a mely Németországban már törvénybe van iktatva, abban az esetben kerül árverés alá az ingatlan, ha a megígért összeg, vagy a megajánlott vétel az árverést kért hitelezőnek a követelését legalább részben kiegyenlíti.

Igy nem történhetik meg, hogy olyan hitelező, a kinek semmi vagyoni érdeke sem fűződhetik az árveréshez, a kinek halvány reménye sem lehet arra, hogy a befolyt összegből az ő követelése kitelik, erőszakolja az árverést csak azért, hogy adósát tönkreteltesse.

De ha kapcsolatba hozzuk a fedezeti elvet az átvételi elvvel, abban az esetben helyesebb, megfelelőbb rendelkezést elképzelni sem lehet. Az átvételi elv szerint az árverési vásárló megegyezhetik a jelzálogos hitelezőkkel abban az irányban, hogy később is hagyják az ingatlanon a terhet. Így azután egyszerre olyan feltételek mellett juthat az ingatlanhoz bírói árverés útján, a milyen feltételek mellett más esetben az ingatlant csak szabad kézből való eladás alkalmával tudná megszerezni. Így meg van mentve az adós érdeke. Ezzel szemben nem fogadhatom el azt a mit a javaslat is felhoz, hogy t. i. az a baj származhatnék ebből, hogy fiktív követeléseket kebelezhetnének be az ingatlanra, hogy az első ilyen bekebelezett fiktív követelés lehetetlenné tenné az ingatlan értékesítését. Hiszen ezzel szemben nagyon egyszerű a védekezés. Csodálkozom, hogy az igazságügyi bizottságban erre nem találták meg a kellő módot; a bizottság a fiktív követelés bekebelezésével szemben egyszerűen hivatkozott arra, hogy az egész ingatlan zárlat alá lehet ily esetben venni. Már pedig a kinek nagy ingatlana van, a mit érdemes volt nagy fiktív bekebelezéssel megterhelni, annak nem lehet érdeke, hogy megfosztassék a maga ingatlanának élvezetétől, hogy ezt egy idegen, harmadik személy rendelkezésére bocsássa, s évekig, a míg a követelés kielégítést nem nyert, egy fiktív bekebelezés miatt a saját birtokának hasznélvezetétől elessék.

Ebből tehát meggyőződhetünk arról, hogy fiktív követelésekkel szemben csak fiktív argumentumokkal lehet okoskodni. Ha ebben az irányban radikális reformot akarunk létesíteni, akkor az átvételi elvet a fedezeti elvvel kapcsolatban meg kell honosítani.

Számításom szerint a végrehajtási törvénynek 17 szakaszát kellene e végből részben módosítani. 701. §., egy ilyen nagy törvénynél nem ad olyan nagy munkát, nem okoz olyan sok fáradságot, hogy attól vissza kellene riadni, mikor annyi jogos érdek megvédéséről van szó.

Egy másik nagy előnye is van ennek a fedezeti elvnek és ez az, hogy már az árverés előtt az ugynevezett sorrendi tárgyaláskor, a mely az árverést megelőzőleg tartatik, — tisztázni kell azt, hogy mely követelések állnak fenn, melyek vannak törlesztve, mert csak akkor lehet megállapítani az összeget, a mely elegendő arra, hogy az árverés jogerőre emelkedjék.

Én kérem az igazságügyminiszter urat, hogy ha most talán ezt a kéresem nem is tudja teljesítéssel honosítani, legalább jövőre, a midőn a végrehajtási törvény általános revízió alá jön, feltétlenül méltóztassék törvényes intézkedéssel megerősíteni a fedezeti elvet.

Egy igen fontos gyakorlati kérdésre hívom fel a háznak és az igen t. miniszter urnak a figyelmét az ingatlanra vonatkozó végrehajtási árverés során. Nevezetesen a törvényjavaslat 20 §-a, eltérve az eredeti javaslattól, a mely a bánatpénz összegét 20 százalékban állapította meg, egy labilis természetű bánatpénzt állapít meg, a mely 5–20 százalék között ingadozik. Én, t. képviselőház kérem ennek a megváltoztatását.

Még labilisabbá kívánom tenni ezt és azt mondom, állapítsuk meg a bánatpénzt 0–30 százaléka között, a kikiáltási árnak Megokolom miért kívánom ezt a módosítást.

Felhozok t. képviselőház egy példát, hogy egy 654.000 koronára becsült ingatlan, a melyre maga az országos központi takarékpénztár 190.000 korona jelzálog kölcsönt adott, 600 koronáért adatott el. Egy 624.000 korona értékű ingatlan 600 koronáért! Megtörtént azután, hogy egy másik ingatlan, a melyre szintén egy pénztintézet 132.000 koronát adott és a melyre egy másik jelzálogkölcsön is 66.000 korona erejéig volt bekebelezve, 400 koronáért kelt el. Megtörtént, hogy egy ingatlan, a melyet egy pénztintézet 61.000 koronára becsült és a melyre 30.000 korona kölcsönt adott is, 7000 koronáért kelt el.

Méltóztatik tehát látni, hogy a kikiáltási ár, illetőleg a vételár milyen sokszor alatta maradt a forgalmi értékeknek. Viszont pedig, t. képviselőház, házbéradó alá tartozó ingatlanál megtörténik, hogy a forgalmi érték alatt marad a kikiáltási ár, különösen a budapesti viszonyok mellett, a hol a házadó 22 százalék, de ma ut is, a hol az általános házadó 22 százalék.

Igy a házbér alá eső ingatlanoknál egy 305.000 korona kikiáltási árban felvett ház a leghitelesebb becslés szerint csak 280.000 koronát ért; egy 236.000 korona kikiáltási árban felvett ház a becslés szerint csak 201.000 koronát ért és viszont a mi a legekleltásabb példát: egy, a Hungária-úton lévő házat 380.000 koronára becsült az intézet és ennek kikiáltási ára 654.000 korona volt, tehát majdnem a kikiáltási ár kétszerese.

Mi történt már most a gyakorlatban, a hol megvolt a törvény alapján a hitelezőnek indítványozási joga? Rendesen a kikiáltási ár 5 százalékát indítványozták, de volt eset rá, hogy leszálltak egészen 20 százalékig és gyakori volt a 3 százalékos eset. A hitelező jogát védi az, hogy ha a jövőben megengedjük, hogy nagyobb latitude-ben mozoghasson, hogy ne legyen kötve az 5 és 20 százalékhoz, hanem ha szükséges, lehet legyen a 30 százalék is; a földadó alá eső ingatlanok sokszor a 30 százalék is kevés, mert a forgalmi értéknek ez csak csekély hányadát teszi. Viszont a házbéradó alá eső ingatlanál már az 5 százalék olyan magas lenne, hogy elvenné az árverelő kedvét az árverésben való részvételtől és éppen ez a közöny egyes kapzsi természetűeknek és pénzzel jobban rendelkezőknek lehetővé tenné, hogy potomon áron juthassanak értékes ingatlanokhoz. Felhívom az igazságügyminiszter ur és az államtitkár ur szíves figyelmét egy másik könnyen orvosolható szakaszra, a 180. §-ra, a mely szerint a vételi bizonyítványt az árverési vevő 8 nap alatt kapja meg, utóajánlat pedig 13 nap alatt tehető. Megtörtént, hogy már megkapta az árverési vevő a vételi bizonyítványt és beült a birtokba és nem is lehetett őt onnan kitelepíteni, holott pár nappal a vételi bizonyítvány megszerzése után utóajánlatot adtak be.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Szent János rozs takarmányvetése.

Mult hónapban Fehérmegyében Sárbogárdon jártam egyik grófi birtoklomban. Az állomásról döcögő fiakker visz el az országúton és volt időn elnézegetni, illetve elgondolkodni azon, hogy hogyan jönnek ki az ottani gazdák, hogyan élnek meg, mert termést sem gabonában, sem szénában nem adott a Teremtő.

A kaszálók kisülve, alig édesemesek a kaszálásra, a buza ritka, silány, a zabot meg sem hagyták maguk, lekaszálják szénának, mert nem volt mit adni az állatoknak és a gazda széna helyett a magzabját etette meg az állataival.

Az uradalom gazdatisztától tudtam meg, hogy a tehenészet és az igavonó ökrök számára júliusban száz hold számra fognak vetni szent János rozsot, őszi búkkönyvel keverve és azt szeptember, október hónapban megkaszálják, szalmával szecskázva etetik, sőt még zsombolyáznak is belőle, téli takarmánynak. „Nehézségek lesznek ugyan állataink kitarthatásában” mondta a napbarnított arcú ispán, „de segítünk magunkon szent János és az ő rozsának segítségével és egy csöppet sem akadunk meg.”

Ezzel ellentétben azt látjuk itt az erdélyi kisgazdánál, hogy ha szénát nem adott az Isten, akkor elbusulja magát és úgy segít magán, hogy eladja a marháját, mint az egyszeri boltos, ki eladta a kanapéját.

Pedig egy okos, számító gazda segíthet magán úgy, mint a sárbogárdi uradalom gazdatisztja; a hiányzó takarmányt pótolhatja a szent János rozs vetésével. A Meteor jóslása szerint mostanában csak kezdődnek a száraz évek!

Ily kilátásokkal a mostani szisztéma mellett az erdélyi kisgazda rövid idő alatt teljesen tönkre mehet, ha a szénahiányt nem több takarmány termelésével, hanem állatállománya csökkentésével akarja „pótolni.”

Az itteni viszonyok között a Magyarországon szélteben elterjedt kiegészítő és későn is vethető takarmányok: a köles, mohar, csalamádé, nem biztosak és nem ajánlatok. Ajánlat azonban a szent János rozs vetése búkkönyvel keverve, még most augusztus elején vetve ugarba, tarlóba, jó trágyaerőben levő vagy frissen trágyázott földbe, hogy abból még az idén ősszel lehessen kaszálni és föletetni, tavasszal pedig 2 héttel előbb lehet kaszálni, mint a legkorábbi lucernát.

Ezen magvak az udvarhelyi miniszteri kirendeltségnél kérhetők, egyszerű levelben. Az árak alacsonyak, jól és okosan tennék a gazdák, ha ezen eléggé nem ajánlató figyelmetetést megszívlelnék és követnék.

A villamos-mű végleges átvétele.

Székyudvarhely város képviselőestülete f. hó 25-én d. u. rendkívüli közgyűlést tartott, a melynek egyetlen tárgya a városi villamos-telep végleges átvétele volt.

A több ivre terjedő bizottsági és szakértői jelentés felolvasása után a közgyűlés Dr Solymossy Lajos javaslatára a bizottság jelentését elfogadta

a vállalat számláját 27000 K indokolt túllépéssel együtt egyhangulag folyósította és a Ganz fűle villamos-ságirészvénytársaságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, hogy a telepet kifogástalanul, szolidan és a modern technikai igényeknek megfelelően építette meg s a közvilágítás kérdését oly tökéletesen megoldotta, hogy az mintául szolgálhat más városoknak.

Ebben az emelkedett hangulatban szólásra állott fel Gyertyánffy Gábor kijelentvén, hogy ő ellenzéki volt dacára elismeri a mű tökéletes kivitelét s épen azért eltekint minden oppositiotól, de javasolja, hogy a város közönsége méltóképen fejezze ki köszönetét lovag Dr Ripka Ferenc gyári főtitkárnak és Zachara Lajos építésvezető mérnöknek. Az előbbi tárgyalt a várossal a szerződés megkötése tárgyában, utóbbi pedig megépítette, üzembehelyezte és átadta a villamos művet. Másfelől Zachara mérnök működését — ki egy évig tartózkodott közöttünk — mindnyájan ismerjük, érdemeinek külön méltatása szinte brutális volna. A mű maga minden dicsőimusznál jobban dicséri annak mestereit.

A közgyűlés egyhangulag, lelkesedéssel jegyzőkönyvi köszönetet szavazott mindkét érdemes férfiúnak, mire Gotthárd János polgármester az elnöki székéből ama kívánságának adott kifejezést, vajha minden közgyűlésünk a lefolytathoz hasonló magas színvonalon zajlana le. Berekesztven a gyűlést, a jkv. hitelesítését hétfőre tűzte ki.

A közgyűlés után a villamos telepre vonultak a képviselőtestület tagjai, a hol lovag Dr Ripka Ferenc főtitkár beszédet intézett a megjelentekhez. Ismertette a mű keletkezését. Majd Semsey Béla fővárosi mérnök, városi szakértő és Zachara Lajos építésvezető mérnök bemutattak a telep működését.

Este a Központi szállóban fényes bankett volt, melyre a városi képviselőtestület összes tagjait és a város tisztviselő-karát hívta meg a vállalat.

Az első felköszöntőt lovag Dr Ripka mondotta, elismeréssel adózván a Képviselőtestületnek a villamos mű létesítése körül kifejtett tevékenységéért. Magvas beszédére, melyben a város közönségét éllette Gotthárd polgármester válaszolt. Beszéltek még Gyertyánffy Gábor, Dr Sebessy János alispán, Tamás Albert, Semsey Béla, Zachara Lajos, Szabó Ferenc, Papp Zakor József, Betegh Pál, László Endre városi üzemvezető mérnök, Dr Pál Ernő, Fernengel Gyula, Chalupka Rezső kir. segédtanfelügyelő és mások.

Az est egyik kimagasló eseménye volt Dr Sebessy alispán rehabilitáló felköszöntője Zachara Lajos építésvezető mérnökre, kinek itteni tevékenységét, melynek — mondván — korrektségéhez kritika nem férhet, bizonyos oldalról, személyes háttérű okokból még saját vállalatának igazgatósága előtt is leszállítani próbálták. Az alispán felszólalását általános helyesléssel kísérték a jelenvoltak és Zachara mérnököt tüntető óvációkban részesítették.

A banketten résztvevők egyébként a hajnali órákig maradtak együtt a legkedélyesebb hangulatban.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy az alsó Kossuth-utcai árkot már szabályozták és ez után a víz nem önti el a kerteket;

mondják, hogy az már disznóság, hogy a disznóvásárt be kellett tiltani;

mondják, hogy Gyergyószentmiklóson egy kiló marhahús ára 28 — 30 krajcár és ezután szükségleteinket onnan fedezhetjük;

mondják, hogy a sétatert látogatottság hiányában temetővé akarják átalakítani;

mondják, hogy az augusztusi kiállításon, új vízvezetési terveinket is be fogják mutatni;

mondják, hogy a Tó-utcában felgyült esővízből halastavat akarnak létesíteni;

mondják, hogy a vármegyeház előtt levő téren a hét folyamán egy idegen ember a sötétségben eltévedt;

mondják, hogy városunk dobosát kitűnő szolgálatai elismerésül egy egészen új dobbal fogják meglepni.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— A helybeli Székely Társaság

választmánya vasárnap e hó 26-án tartotta ülését a vármegyeház kistermében, melyen az elnök távolléte miatt, miután a titkár az előadói tisztet töltötte be, Becsek Aladár elnököl, ki a majdnem teljes számban egybegyült tagok üdvözlése után 10 órakor az ülést megnyitotta. Az ülésnek egyetlen tárgyát Dr Paál Árpád titkár előterjesztése képezte, mely a külsőben levő székely szövetségi nagygyűlés minden részletére a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel kiterjed. Ez a nagyszabású tervezet, melyet az ügyszereteten kívül valódi székely lelkesedés és nagytudás jellemez, a jelenlevőket bámulatba ejtette és önkénytelenül arra kényszerítette, hogy az előadót kitűnő munkája felolvasása és ismeretése után nemcsak zajosan megéljenek, de neki Deréki Antal indítványára folytan jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazzon. A választmány az előterjesztést egészében magáévá tette, néhány szükségessé vált módosítás után.

Igy Solymossy Endre tanár indítványára kiegészítették azzal, hogy a kiállítást szervező és kiállítást rendező bizottságok között szorosabb kapcsolat létesíttessék és így abban bizonyos egyöntetű elv nyerjen kifejezést; Deréki Antal indítványára pedig elhatározottat, hogy a vigalmi bizottság programjába vétessék fel vasárnap augusztus 24-én egy műsoros estély, melynek jövedelme egy már korábban hozott választmányi határozat szerint a helybeli Székely Társaság lapját volna hivatva növelni. Dr Paál Árpád titkár előterjesztéséből kifolyólag az egyes bizottságok ekként választottak meg: I. Sajtóügyi bizottság: Vezető Dr Paál Árpád. Tagok: Becsek Aladár, Betegh Pál, Jakab Miklós, Pálffy Aladár, Deréki Antal.

II. Kérvényező bizottság:

Vezető: Mátéffy Domokos. Tagok: Barabás András, Duka András, Embery Árpád, Gyerkes Mihály, Dr Pál Ernő, Dr Pálffy Jenő és Dr Szabó

Gyula. III. Kiállításügyi bizottság: A) Az előkészítő bizottság. Vezető: Solymossy Endre. Gazda: Kamocsay Mihály. Jegyzők: Szabó Endre és Tompa László. Tagok: Balázs Károly, Barcsay Károly, Dr Demeter Lőrinc, Gábor Márton, Kandó István, Dr Majthényi Miklós, Dr Paál Árpád, Váry Albert, Zöld János. B) A kiállítást rendező bizottság. Vezető: Hargita Nándor. Tagok: Barcsay Károly, Csillag István, Fischer Ferenc, Nagy János, Petrári Miklós, Pillich Lajos, Spanyol Pál. IV. Elfogadó és elszálasoló bizottság. Vezetői: Dr Kovácsy Albert és Dr Sebessy János. Tagjai: Becsek Aladár, Benedek Géza, Gotthárd János, Keszler János, Nosz Gusztáv, Báró Orbán János, Péter József, Szabó József, Tompa Árpád. V. Vigalmi és kirándulást rendező bizottság. Vezető: Pálffy Aladár. Tagok: Bíró István, Deréki Antal, Lakatos Tivadar, Mátéffy Domokos, Nagy Miklós, Soó Domokos, Szombatfalvy Lajos, Zárug Antal. A homoródi kirándulás vezetői: Dr Demeter Lőrinc, Lántzky József és Szabó Nándor. A korondi kirándulás vezetői: Dr Kovácsy Albert és Dr Pálffy Jenő. És ha ezek a bizottságok, mint hisszük és reméljük feladatuknak az ügyhöz méltó lelkesedéssel és buzgósággal eljárnak, úgy bizton remélhetjük a várt sikert, mely megyénknek, városunknak és a közreműködőknek is, nemcsak pillanatnyi, de a jövőre messze kiható elismerést biztosíthat.

— **Hadtestgyakorlatok.** Az erdélyi részekben tervezett dandárgyakorlatok közül a 70-ik gyalogdandár augusztus 28-tól 31-ig Székelyudvarhelyen, a 69-ik és 60-ik dandár együttes gyakorlata szeptember 1-től 9-ig Székelykeresztúr és Székelyudvarhely között foly le. A kolozsvári 75-ik honvéd gyalogdandár augusztus 30-tól szeptember 2-ig Nyárádökereszten, Szászabonyra, Dános között gyakorol, míg a 76-ik honvédgyalogdandár augusztus 30-tól szeptember 2-ig Szentágot, Régen, Apold között. Mindkét honvéddandár közös gyakorlatai szeptember 3-tól 9-ig Erzsébetváros, Segesvár, Valkány, Fehéregyháza területén folynak le. A hadtestben való gyakorlás végül szeptember 10-től 12-ig Köhalom és Héjjasfalva között tartatik meg.

— **Sertésvásártilalom.** Városunkban hétfőn közhírre tették, hogy továbbí rendelkezésig, a sertésvásár betiltatik; ez a tilalom valószínűleg a fokozottabb mérvben terjedő sertésvészre vezethető vissza, melyről már e hó elején tartott vármegyei közigazgatási bizottsági ülésnek kapcsán megemlékeztünk.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Palla Jenő aradi kir. kath. főgimnáziumi h. tanárt a székelyudvarhelyi állami főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Zoltán Gáspár debreceni kir. főügyészégi díjnokot a székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez írnokká nevezte ki.

— **Őszi búkköny és borsó vásárlás.** Mai cikkünk keretében felhívtuk a gazdákat a szent János rozs keverék vetésére. Olvasóinkat fölkérjük, hogy a kinek eladó őszi borsó és őszi búkköny vetőmagja volna, a

mintát és eladási árajánlatot küldje be Dorner Béla királyi gazd. intéző urhoz Székelyudvarhelyre.

— **Székely diákok Londonban.** Két derék és bátor székely diák névszerint: Árkony Jenő és Borbély Lajos felhasználván a vakációt, június 14-én gyalog elindult Londonba, a hová 37 napi gyaloglás után július 21-én érkeztek meg a legjobb egészségben. Ez a bravúros tett, azt bizonyítja, hogy székely ifjainkból nem hiányzik az élelmesség és nem halt még ki a székely virtus.

— **Circus,** melyben a „Bathány-téren” szombat óta folynak az előadások, mutatványaival jóval felülmúlja mindazt, a mit e nemben városunkban eddig láthattunk. Elsőrendű művészek, elsőrendű mutatványai gyönyörködtetik és szórakoztatják a közönséget, különösen kiemelendők miss Claire Laforte bámulatos erőmutatványai, Mefisztó csodálatraméltó hajlékonysága, az 5 Alexander gimnastikus csoport és a maga nemében kitűnő jongleur. Ugy a kiállítás díszé, mint az előadások megérdemlik a pártfogást.

— **Földessy Szeréna** a kitűnő hegedűművész, az első magyar philharmonikus női zenekarával legközelebb városunkba érkezik, és a multból már jó hírnévnek örvendő hangversenyeit a „Budapest”-szálloda termében fogja megtartani.

— **Az erdőügy a székely kongresszuson.** Az általános közóhajnak engedve a helyi székely társaság elnöksége előterjesztést tett a székely szövetségnek, hogy a székely erdőügyek jelenlegi állapotát is ismertessék s erre Dr Nagy György országgyűlési képviselőt kéri fel, mint a ki leghivatottabb s legjobban ismeri ezen ügyet. A szövetség bizonyára nem fog kitérni ezen chaj elől és abban is bizonyosok lehetünk, hogy Dr Nagy György készséggel fog eleget tenni a hozzá intézendő kérelemnek.

— **Anna bálók.** Homoródfürdőn, Korondon és Szovátna a szokásos évi Anna-bálokat nagy közönség részvétele mellett tartották meg, noha a folyton tartó esőzések és kedvezőtlen időjárás sokakat visszatartóztatott a megjelenéstől.

— **Előpatak gyógyfürdőn** vasárnap, augusztus 2-án zártkörű műsoros táncestélyt rendeznek, kétharmadrészen az ott építendő ref. templomalap, egyharmadrészen az „Erdővidéki pap tanítói daloskör” javára. Kezdeté este 8 órakor.

— **A székelykeresztúri első labdarúgó szövetkezet,** játszó ruhák, labdák és lawn-tennis beszerzése céljából saját pénztára javára augusztus 9-én vasárnap, nagyszabású ünnepélyt rendez, atletikai mérkőzésekkel, tornaversennyel, football-mérkőzéssel, este folytatólagos hangversennyel és táncmulatsággal, melynek részletes műsorát vasárnapi számunkban közölni fogjuk. Egyelőre csak annyit írhatunk, hogy ez az atletikai ünnepély olyan nagyszabásúnak ígérkezik, milyen még eddig megyénkben nem volt, éppen azért természetes, hogy már most is nagy érdeklődés mutatkozik iránta.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és ujság kiadó intézete.

**Esőrendű
férfi és női
valamint
gyermek-
CIPŐKET**

..... készít:
Mercz Károly
cipésmester Székelyudvarhelyt, Eötvös-utca 5. szám.
Pontosság Mérsékelt árak Jó munka

Mint a bomba

úgy hat «AZ ÜZLET» minden egyes száma.
Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest V., Perceel Mór-u.

B O R !

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Ropogós eseresznyét.

élvezésre és befőzésre: Püszmötét (egrest) nagy szeműket postakosaránként 2 K 40 f.; üvegsemű nagy meggyet befőzésre és rétesbe 3 K; kajszin barack rem-k szőp példányok június 15-től szállítva, befőzésre és lekvárnak való 2 K 40 f.; Főzelékek vegyesen, u. m.: ugorka, tök, fejes- és kelkáposzta, cukorhórsó, vajbaba, kalaráb, zöldpaprika cartított postakosaránként 2 K 80 fillér. Ismét-eladókknak külön árajánlat.

Gyümölcskivitel 155. Csongrád

Eladó házak. Székelyudvarhelyt a postaudvaron és a csereutcában két épületet beltelek, melyeknek évi házbér-jövedelme 1740 korona, szabad kézből eladó. Telken betáblázott terület van és így mindössze 8-10.000 korona készpénzre van szükség. Bővebb felvilágosítás a lap kiadóhivatalában nyerhető.

Eladó!

Egy egész jó állapotban levő forgatható **tekeasztal (billiard).** Továbbá 6 darab 30 és 40 cm-es függő lámpa, szintén jó karban. Értekezni **Sterba Ödön** dr. hányódszéjében.

Nyári mulatságokra meghívók

ugyszintén csinos kiállítású **névjegyek is**

BETEGH PÁL
könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatt rendelhetők.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabírájától.

1998-1908. szb.szám.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett atyhai községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1600 korona fizetés és később megállapítandó összeg a dologi kiadások fedezésére.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. § a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában körülírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat hozzám folyó évi augusztus hó 20-ig adják be.

A választás napját később fogom kitűzni.

Székelyudvarhely, 1908. évi július hó 15-én.

Dr. Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien
legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezeket kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ES PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságú, súlyú és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden súlyban hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szírpírasi és rajzírasi minták. Olcsó legyező-fal-diszek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bortárcák. pénzes-erszőnyek, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, dísztollszárazak. Írók, fekete, színes és másoló-írók, notes-írók, csavarírók (crayonok), zsebírónok, csavaríronbetétek, íronvédők, íron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfestékek, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sípek és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírrajzokra. Kézi nyomda. Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

Allandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek rak-tára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcák és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-deszkák, olaj- s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, toll-állványok, szivacs eszéke, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyegszögek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.

Nyomatott Betegh Pál villamos-erőre berendezett könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1908.